

Doknr

Saksbehandler:
SaksbehandlerDato:
24.04.2026

Barneombudets innspill til utdanning- og forskningskomiteen om Prop. 79 L (2025–2026) – Endringer i opplæringslova og barnehageloven mv. (samleproposisjon)

Barneombudet anbefaler at komiteen:

- Sikrer at mottakerskolen lovfestes en plikt til å iverksette konkrete tiltak for å trygge skolemiljøet basert på mottatt informasjon ved skolebytte
- Stiller krav om at kommuner og fylkeskommuner dokumenterer at de har forsvarlige systemer for behandling av sensitive personopplysninger før den utvidede delingsadgangen tas i bruk
- Ber regjeringen sikre veiledning og kompetanseheving til kommunene og skolene om det nye regelverket
- Ber regjeringen følge med på om personvernet til sårbare elever ivaretas i praksis og komme tilbake til Stortinget med en evaluering

Barnets beste som rettesnor i alle avgjørelser som berører barn

Barneombudets samfunnsoppdrag er å jobbe for at barns behov og rettigheter blir ivaretatt på alle samfunnsområder. Det følger av Grunnloven § 104 og FNs barnekonvensjon artikkel 3 at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn i alle avgjørelser som berører barn. Dette gjelder også ved endringer i opplæringsloven og barnehageloven.

FNs barnekomité understreker at hensynet til barnets beste ikke bare er en retningsgivende norm, men en konkret forpliktelse som krever at myndighetene kartlegger konsekvenser, veier motstridende rettigheter og begrunner valg. Der tiltak berører ulike grupper barn ulikt, må konsekvensene synliggjøres og kompenserende tiltak vurderes.

Barneombudet er tilfreds med at det er gjennomført en barnets beste-vurdering i proposisjonens punkt 2.9. Dette er en forbedring sammenlignet med høringsnotatet, der Barneombudet påpekte at en slik vurdering manglet. Vi anerkjenner at departementet har lyttet til innspillet og tatt det inn i proposisjonen.

Informasjonsdeling ved skolebytte

Barneombudet støttet i høringen forslaget om utvidet adgang til informasjonsdeling ved skolebytte. Vi er positive til at departementet, i tråd med innspill fra bl.a. Barneombudet og

Torggata 2-4,
0181 OsloPostboks 8889 Youngstorget,
0028 Oslo

Utdanningsforbundet, har gått fra en adgang til en plikt til å dele opplysninger når vilkårene er oppfylt. Dette gir forutsigbarhet og reduserer risikoen for ulik praksis mellom kommuner og skoler.

Vi er også tilfredse med at proposisjonen setter en vesentlighetsterskel for deling, og at elevenes rett til medvirkning etter opplæringsloven § 10-2 er tydeliggjort som en forutsetning for delingen. Dette er i tråd med barnekonvensjonen artikkel 12 om barnets rett til å bli hørt.

Barneombudet er likevel ikke fullt ut tilfreds med proposisjonen på to sentrale punkter:

Plikt til å bruke informasjonen

Barneombudet understreket i høringen at sensitiv informasjon som deles med mottakerskolen, må forplikte skolen til å iverksette tiltak som trykker skolemiljøet – for både medelever og den aktuelle eleven selv. Departementet avviser å lovfeste en slik plikt, under henvisning til at den allerede skal følge av skolemiljøreglene og aktivitetsplikten.

Barneombudet mener dette ikke er tilstrekkelig. Formålet med informasjonsdelingen er nettopp å sette mottakerskolen i stand til å handle forebyggende. Dersom informasjonen mottas, men ikke følges opp med konkrete tiltak, er hele ordningen uten reell effekt. En eksplisitt kobling i lovteksten mellom mottatt informasjon og plikt til forebyggende tiltak ville gjøre dette tydelig og etterprøvbart. Barneombudet ber komiteen vurdere å styrke denne koblingen, for eksempel gjennom en merknad som tydeliggjør forventningen til mottakerskolen.

Personvern og kommunale systemer

Barn har en særlig rett til beskyttelse av sitt personvern, jf. Grunnloven §§ 102 og 104 og personvernforordningens fortalepunkt 38. Uforsiktig deling kan skade barnets omdømme og bidra til stigmatisering – noe som i seg selv kan svekke den nye skolestarten som informasjonsdelingen nettopp skal legge til rette for.

Barneombudet er bekymret for om kommunene i tilstrekkelig grad har kompetanse og systemer til å håndtere sensitive personopplysninger på en forsvarlig måte. Departementet viser til eksisterende regler i opplæringsforskriften § 20-2 om tilgangsstyring, men det er kjent at kommunal variasjon er stor og at mange skoler har begrenset erfaring med systematisk personvernarbeid. Barneombudet ber komiteen påse at regjeringen sikrer veiledning, kompetanseheving og et tydelig ansvar for skoleeier, slik at personvernet til alle berørte elever ivaretas i praksis.

Ta gjerne kontakt for mer informasjon: Simon Johnsen, samfunnskontakt, e-post: simon@barneombudet.no, telefon: 97 46 26 15